

Nr 1.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion om utredning av förhållandet mellan allmänheten och statsägda respektive statsunderstödda företag m. m.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 109, har herr *Sunne m. fl.*, hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse uppdraga åt Kungl. Maj:t att föranstalta om en allsidig utredning av hur förhållandet mellan allmänhet och statsägda respektive statsunderstödda företag skall kunna förbättras och i samband härmed hur allmänheten bättre än nu skall kunna påverka sådana företags verksamhet och skötsel.

Utskottet. Motionärerna ha givit uttryck åt den uppfattningen att allmänhetens berättigade önskemål förbises inom de statsägda eller statsunderstödda företagen, vilka också skulle sakna tillräckligt goda organ för kontakt med allmänheten. Motionärerna anmärka vidare på att klagomål från enskilda företag, organisationer och allmänheten rörande den service de statliga affärsverken lämna behandlas av verkens egna funktionärer och göra gällande, att institutionernas skötsel i regel beror på ämbetsmännens godtycke.

Utskottet vill framhålla, att även om förhållandet mellan allmänheten och dessa verk tidigare givit anledning till berättigad kritik, torde verken numera vinnlägga sig om att stå i gott förhållande till allmänheten och eftersträva att undan för undan förbättra sin service. Även de företag, som ha monopolkaraktär, lägga stor vikt på att tillmötesgå berättigade önskemål från allmänhetens sida. När det exempelvis gäller statens trafikföretag äro verksledningarna angelägna att låta trafikanter, kommuner och olika företag komma till tals med representanter för verken. Inom åtskilliga statsägda företag, liksom ämbetsverk, ha särskilda kontaktorgan tillskapats. Att helt eliminera den friktion, som kan uppkomma mellan allmänheten och verken, torde knappast vara möjligt.

Beträffande motionärernas anmärkning att klagomål mot de statsägda verkens service behandlas av verkens egna funktionärer vill utskottet framhålla, att förhållandet torde vara detsamma i fråga om klagomål mot privatägda företag. Ej heller när det gäller sådana finns såvitt utskottet har sig bekant som regel någon särskild klagoinstans. Motionärernas påstående, att institutionernas skötsel skulle bero av ämbetsmännens god-

tycke, som utskottet finner i hög grad överdrivet, motsäges av motionärerna själva genom deras påpekande av att de i statsföretagen anställda måste arbeta efter bestämda reglementen och föreskrifter.

Gentemot motionärernas önskemål om vidgat inflytande från allmänhetens sida på de statsägda företagen vill utskottet framhålla, att de ansvariga ledningarna icke lämpligen böra göras beroende av instanser som icke kunna avkrävas ansvar. Särskilt när det gäller statens affärsdrivande verk synes det nödvändigt, att ledningarna tillförsäkras nödig rörelsefrihet. Skälig hänsyn bör självfallet tagas till berättigade önskemål från allmänhetens sida, men bestämmanderätten i fråga om verkens och företagens skötsel måste enligt utskottets mening förbehållas de ansvariga ledningarna.

Utskottet vill gärna understryka angelägenheten av att förhållandet mellan allmänheten och de statsägda företagen så utvecklas, att minsta möjliga friktion uppstår, men utskottet finner icke den av motionärerna begärda utredningen påkallad.

Utskottet får alltså hemställa,

att motion nr 109 ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 februari 1950.

På utskottets vägnar:

BERNHARD NÄSGÅRD.

Reservation

av herr Petrén.

Närvarande: herrar Näsgård, Sandberg, Nilsson, Ernst Hjalmar, Lundqvist, Sundberg, Hugo, Ericsson, Carl Eric, Hesselbom, Persson, Karl, Nyström, Edin*) och Petrén.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering